

Mesačník

LAMAČAN

ročník XXIV

o dianí a živote v Lamači

02
22

V športovej hale štartujú krúžky

Športová hala Lamač Na barine bude opäť slúžiť verejnosti. Po dlhšom čase sa do nej od 1. februára konečne vracia šport, samozrejme, vždy v súlade s platnými pandemickými opatreniami. Dlhé mesiace sme ju totiž využívali ako mobilné odberové miesto a úspešne sme v nej zorganizovali aj celoplošné skriningy – testovania antigénovými testami na prítomnosť koronavírusu. Naša mestská časť však po ukončení spolupráce s predchádzajúcim nájomcom intenzívne hľadala najvhodnejšie riešenie, ktoré by v tejto neistej a nepriaznivej dobe, pokrylo dopyt Lamačanov po pohybe. A tak sa zrodila dohoda s občianskym združením BoardAcademy, ktoré športovú činnosť organizuje dlhé roky. Tú odsúhlasili poslanci na ostatnom rokovaní miestneho zastupiteľstva. Práve vďaka nej môžeme našu športovú halu zapojiť do služieb občanom.

Pokračovanie na strane 2

Skvelá správa – získali sme dotáciu na nadstavbu a prístavbu základnej školy!

Vstupujeme do realizačnej fázy najväčšieho projektu v dejinách Lamača. Začiatok januára sa niesol v znamení dobrých správ. Mestská časť získala nenávratný finančný príspevok vo výške 2 849 999, 19 EUR na rozšírenie kapacít Základnej školy Malokarpatské námestie 1 z Integrovaného regionálneho operačného programu, ktorý predstavuje pomoc z fondov EÚ.

Pokračovanie na strane 8

SAMOSPRÁVA
informuje

Rozpočet je prebytkový

Strany 4 - 5

Novinky v tepelnom hospodárstve

Strany 6 - 7

Čo robiť s diviakmi?

strana 12

Klientske centrum

02/ 647 80 065

klientskecentrum@lamac.sk

Vážení/é obyvatelia/lky Lamača,

príchod nového roka býva spojený s novým začiatkom, predsavzatiami, plánmi a hodnotením predchádzajúceho obdobia. Rok 2021 bol náročný a počas neho sme každý o niečo prišli. Či už to boli naši blízki, o ktorých nás pripravilo ochorenie, alebo pocit bezpečia či slobody, o ktoré nás pripravili obmedzenia spojené s pandemiou. Pribudli nové pocity, obavy, izolácia, strata istoty a blízkosti. Mnoho z toho, čo sme poznali a boli na to zvyknutí, sa zmenilo. Nevynímajúc spoločné prežívanie sviatkov, rodinných stretnutí či osláv.

Skúsme toto obdobie brať ako skúšku našej ľudskosti, disciplíny, porozumenia a tolerance. Buďme si navzájom bližší, majme pochopenie a rešpekt voči rozhodnutiu toho druhého, snažme sa byť pokojní a rozvážni v tomto neľahkom a dlhotrvajúcom období. Koniec pandémie je stále v nedohľadne. Pokúsme sa toto obdobie prekonať s rešpektom, vzájomným porozumením a úctou. Dbajme na dodržiavanie opatrení, aby sme chránili nielen samých seba, ale aj našich blízkych. Nevývolávajme zbytočné konflikty a nešírme nenávisť preto, či sa niekto nechal alebo nenechal zaočkovať. Vypočujme si a zväzme odporúčania lekárov, odborníkov a našich blízkych. Ak môžeme, prispejme aj my malou časťou k zlepšeniu situácie, či už dôsledným dodržiavaním opatrení alebo aj očkovaním.

Dovoľte mi z pozície riaditeľa Domova seniorov Lamač zaželať vám všetko najlepšie v roku 2022. Aby vás obchádzali choroby a prichádzala k vám priaznivá energia, milé slovo a množstvo lásky od vašich blízkych. Aby ste mali dostatok zdravia a síl na pokračovanie a rozvíjanie toho, čo ste začali. Aby ste sa nebáli prekážok, ktoré vás stretnú v nastávajúcom období. Aby ste hľadali a ochraňovali naozajstné ľudské hodnoty. Aby vás tešili vaši blízki svojou prítomnosťou. Aby vás aj v tomto náročnom období neopúšťal životný optimizmus.

Nech v každom z nás zostane počas celého roka 2022 kúsok vianočného kúzla, sviatočnej atmosféry, štedrosti, spokojnosti a lásky. Verím, že spoločnými silami zvládneme všetky výzvy roku 2022.

Mgr. Kamil Bednár, MBA
Riaditeľ Domova seniorov Lamač

>> pokračovanie z titulnej strany

„Bolo naším spoločným záujmom, aby sme podporili rozvoj športu v Lamači. Nepozerali sme sa na to optikou finančnou - získať čo najviac peňazí za prenájom - ale aby sme ozaj dokázali vytvoriť zázemie pre športovanie obyvateľstva v rozsahu, aby sa tam našli všetky kategórie občanov. Ponuka krúžkov a športových aktivít, ktorú sme pripravili, je dobrou správou pre všetkých, ktorí majú záujem športovať. Verím, že v rámci ponuky, ktorú budeme aktualizovať na základe odozvy obyvateľov, si nájdu to svoje všetky vekové skupiny,“ povedal starosta Lukáš Baňacký.

Lamač v pohybe

Čaká vás projekt multifunkčného klubu združujúceho profesionálnych trénerov a inštruktorov pod názvom Lamač v pohybe. Klub by mal postupne naplniť rozvrh športovej haly približne pätnástimi aktivitami pre deti, mládež, dospelých a seniorov. Voľné hodiny ponúkne ďalším klubom, prioritne žiadaným a osvedčeným z minulosti. Aktivity budú prebiehať osem hodín denne do leta, neskôr sa počet hodín zvýši až na 14.

Športová hala Lamač je majetkom mestskej časti, ktorý bude počas doby trvania spolupráce spravovať občianske združenie BoardAcademy.

Tieto krúžky by mali fungovať už od februára:

- Základná gymnastika a parkour pre deti a mládež
- Cvičenie pre matky s deťmi do 3 rokov
- Tance pre deti od 3 do 7 rokov
- Kondičný tanec pre ženy
- Kondičný tréning pre mládež /teenageri/
- Kondičný tréning pre dospelých
- Džudo pre deti a mládež
- Vinyasa Flow Yoga
- Fit and Flexi Yoga
- Senior Yoga
- Všeobecná pohybová príprava pre deti prvého stupňa základnej školy
- Kickbox, thajský box
- Masáže
- Silový tréning, crossfit, vzpieranie

Ďalšie krúžky by mali postupne pribúdať a rozširovať sa o ďalšie vekové kategórie.

Ako sa prihlásiť?

Ak máte záujem o konkrétny krúžok, prípadne by ste sa radi opýtali na detaily o projekte Lamač v pohybe, prosím, napíšte na mailovú adresu lamacvpohybe@gmail.com alebo zatelefonujte na číslo 0903/468 746. V marci by mala začať fungovať aj nová webová stránka, kde bude k dispozícii rezervačný systém. Aktualizované informácie prinesieme v nasledujúcom vydaní magazínu Lamačan. (mag)

Ako je to so spoplatnením diaľnice?

Dva úseky vnútorného diaľničného obchvatu Bratislavy na D1 a D2 sú od 1. januára 2022 opäť zaradené do siete vymedzených úsekov ciest s výberom mýta a od 1. marca budú aj spoplatnené. Ide o úseky Lamač – Pečňa na diaľnici D2 a nadväzujúci úsek Pečňa – Prístavný most na diaľnici D1. Úsek však zostáva pre osobné autá naďalej bezplatný. „Od 1.3.2022 budú dva jeho úseky spoplatnené len pre vozidlá, ktoré majú povinnosť platiť mýto - nákladné autá, autobusy. Cieľom tejto zmeny je odľahčiť dopravu v Bratislave tým, že časť tranzitu sa presunie z Prístavného mosta na obchvat D4,“ objasnila pre náš magazín vedúca oddelenia komunikácie Národnej diaľničnej spoločnosti Eva Žgravčáková. (mag)

Parkovanie na chodníku už nebude dovolené

Parkovanie na chodníku bude od 1. marca dovolené iba vtedy, ak to vyslovene umožní dopravná značka. Doterajšia prax, keď stačilo nechať jeden a pol metra, už bude proti pravidlám a bude za ňu hroziť pokuta, papuča, prípadne odtiahnutie. V Lamači máme parkovanie na chodníku len na dopravným značením vyznačených parkovacích miestach. „My sme relatívne malá mestská časť a zmenu zákona až tak nepociťujeme. No rozumieme tomu, že väčším mestským častiam to môže spôsobiť výrazné problémy. Myslím si, že žiadna mestská časť nemá problém so samotnou zmenou zákona, len potrebuje viac času na prípravu legislatívnych procesov dopravného značenia, ako aj samotnej realizácie zvislého, resp. vodorovného dopravného značenia. Chodník by však mal byť určený výlučne pre pešiu dopravu,“ vyjadril sa starosta Lukáš Baňacký. Z viacerých strán sa ozývajú požiadavky, aby došlo k posunu termínu. Poslanec NRSR Peter Cmorej dokonca pripravuje na túto tému poslaneckú iniciatívu. „Áno, je to pravda. O výslednej podobe sa však ešte bude rokovať v parlamente,“ potvrdil pre magazín Lamačan. V čase písania tohto textu však platí dátum 1. marec.

Lamačan má svoj web

V januári sme spustili webový portál www.lamacan.sk, kde nájdete aktuálny spravodajstvo, rozhovory a zaujímavosti z Lamača. Je to online obdoba nášho mesačníka, kde časom nájdete aktuálne informácie hneď, nemusíte čakať, kedy sa časopis objaví v schránke. Tento web dodala bez odplaty a prevádzkuje bezplatne firma miestneho poslanca Matúša Harmaňoša AlejTech, spol. s r.o., za čo mu ďakujeme.

V Lamači nás je 7969

Štatistický úrad SR zverejnil výsledky nedávneho sčítania obyvateľov už aj s presnosťou na jednotlivé mestské časti. Dovedna nás k 31.12.2021 bolo 7 969. Potvrdilo sa, že Lamač je najväčšou z tzv. malých mestských častí Bratislavy. V roku 2021 sa v Lamači narodilo 92 a zomrelo 121 osôb. Najčastejšie chlapčenské mená za uplynulý rok sú Jakub a Adam a dievčenské Sofia a Nina.

Obohatenie knižničného fondu vďaka grantu

S radosťou vám oznamujeme, že sme doplnili náš knižničný fond o 140 kusov nových kníh vďaka grantu z Fondu na podporu umenia. Pri výbere jednotlivých knižných titulov sme prihliadali na pomerné vekové zastúpenie detí, mládeže aj dospelých. Rovnako sme pristupovali k zastúpeniu žánrov v beletrii aj náučnej literatúre, v rámci ktorých majú svoje stále miesto okrem iných aj detektívky, historické romány, sci-fi, fantasy, a tiež literatúra faktu. Zoznam nových kníh nájdete v online katalógu na adrese: www.kniznica.lamac.sk. Po kliknutí na túto adresu sa vám otvorí základný formulár, kde v ľavej spodnej časti kliknete na Ďalšie možnosti: „Zoznamy a novinky“ a následne nastavíte „novinky za posledných 60 dní“. (ah)

Lamačský online turnaj

Milí šachoví priatelia,

uplynul už rok, čo sa nám podarilo v online priestore vytvoriť šachový turnaj. Po dobrom ohlase sme sa rozhodli turnaj zorganizovať aj v roku 2022. Podujatie sa uskutočnilo v sobotu 29. januára. Celkovo sa do turnaja zapojilo 30 hráčov a môžeme povedať, že z celého Slovenska – od Humenného cez Žilinu až po Bratislavu. Za zmienku stojí, že sme mali aj účasť spoza rieky Moravy, takže môžeme hrdo povedať, že turnaj mal medzinárodnú účasť. Na šachovniciach sa viedli tuhé boje. Akoby nie, keď rozdiel medzi najmladším a najstarším hráčom bol úctyhodných 61 rokov. V šachovom súperení bola možnosť stretnutia nováčikov s ostrieľanými hráčmi. O tom, že to bolo tesné, svedčia aj výsledky. Prví dvaja hráči mali rovnako 6 bodov a za nimi boli až traja hráči s piatimi bodmi. Napokon však pomocné hodnotenie rozhodlo, že víťazom sa stal Adam Badinka, druhý bol Mário Garban a tretí bol usporiadateľ a organizátor turnaja Ján Lakota. Aj nasledujúci hráči Tomáš Vašík a Michal Vrba získali rovnako 5 bodov. Michal si zaslúži náš obdiv aj veľkú vďaka, nakoľko sa okrem hry venoval aj streamovaniu celého turnaja. Taktiež vďaka patrí pánovi starostovi Ing. Lukášovi Baňackému za to, že sme mohli štartovať pod hlavičkou MČ Lamač a pani Gorghetto, ktorá s nami počas príprav na turnaj milo komunikovala.

Za organizátorov Ján Lakota

Rozpočet na rok 2022 odráža dobré hospodárenie mestskej časti

Na decembrovom zasadnutí miestneho zastupiteľstva poslanci schválili rozpočet na rok 2022.

Celkový rozpočet mestskej časti je zostavený ako prebytkový. Očakávané celkové príjmy sú na úrovni 8 531 067,- EUR a výdavky vo výške 8 530 743,- EUR, pričom pozostávajú z bežného rozpočtu, kapitálového rozpočtu a finančných operácií.

Rozpočet na príjmovej stránke odzrkadľuje očakávania mestskej časti v oblasti predpokladaných zdrojov. V nich sú zahrnuté podielové dane, ostatné miestne dane, nedaňové príjmy, granty a transfery zo štátneho rozpočtu na výkon prenesených kompetencií štátnej správy, ako aj prostriedky z čerpaného úveru poskytnutého VÚB bankou, schváleného v roku 2018 na realizáciu záverečnej etapy revitalizácie Malokarpatského námestia v súlade s uznesením miestneho zastupiteľstva mestskej časti.

Súčasťou predpokladaného výnosu dane z príjmu fyzických osôb je aj príjem v rámci tzv. „solidarity“, čo je príspevok malým mestským častiam v zmysle platného Štatútu hlavného mesta SR Bratislavy pri prerozdeľovaní príjmov hlavného mesta medzi rozpočet Bratislavy a rozpočty mestských častí. V oblasti nedaňových príjmov tvoria väčšinový podiel príjmy z administratívnych a iných poplatkov. V kapitálových príjmoch sú zahrnuté prostriedky plánované pre projekty mestskej časti.

Finančné prostriedky z predchádzajúcich rokov sú v rozpočte plánované vo výške 1 606 019,- EUR, tvorené dominantne príjmom z nájmu vyhradených parkovacích miest, nevyčerpaných získaných dotácií určených na už realizované investičné projekty, poplatku za rozvoj a prevodu prostriedkov z rezervného fondu vo výške 545 000,- EUR.

Triedenie výdavkov podľa jednotlivých programov umožňuje hodnotiť rozpočtové výdavky podľa jednotlivých oblastí a určených priorit. Programovú štruktúru tvorí 12 programov.

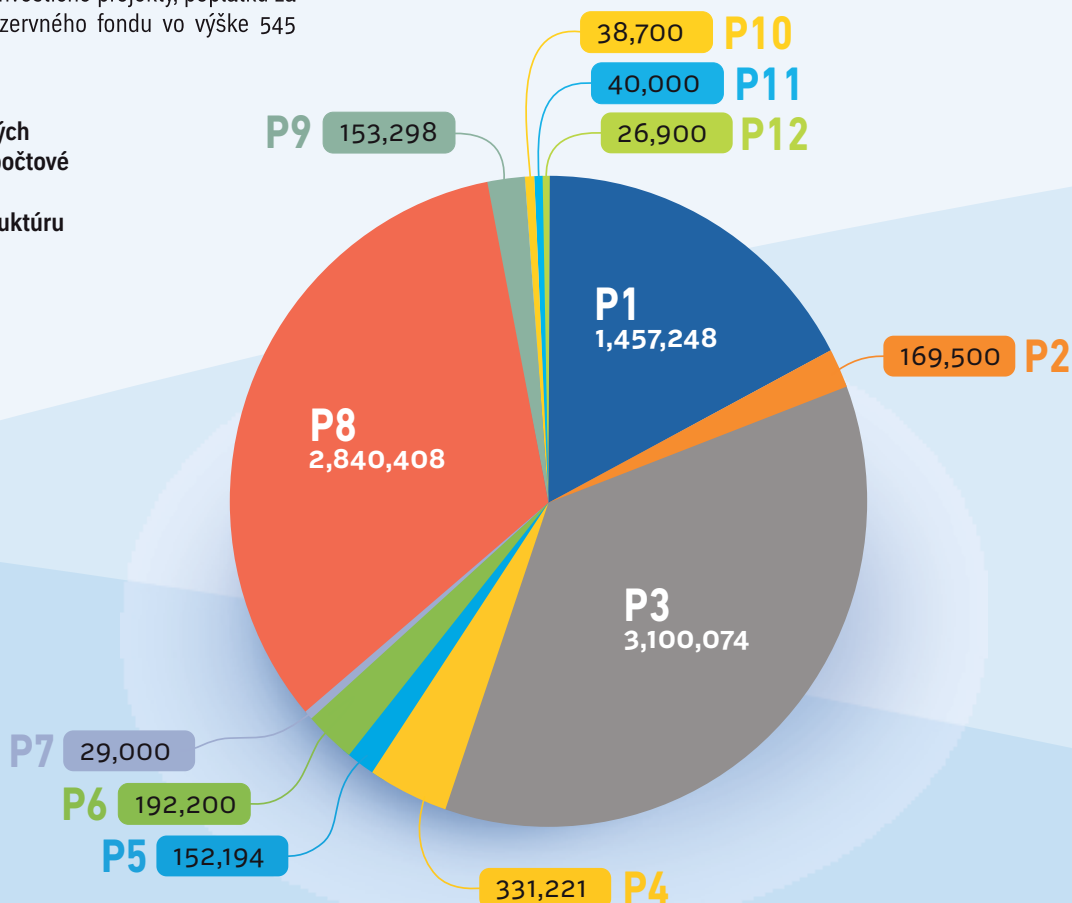
- P1 - Správa obce
- P2 - Plánovanie a rozvojové aktivity
- P3 - Budovy a pozemky
- P4 - Verejné priestranstvá
- P5 - Doprava a komunikácie
- P6 - Životné prostredie
- P7 - Bezpečnosť
- P8 - Vzdelávanie
- P9 - Sociálne služby
- P10 - Kultúra
- P11 - Dotácie a granty
- P12 - Propagácia a marketing

Starostlivosť o majetok dominovala

„Schválený rozpočet pre posledný rok tohto volebného obdobia vnímam ako završenie našich snáh o dobré hospodárenie mestskej časti. Toto volebné obdobie nie je obdobím odpredávania majetku, naopak, museli sme sa pasovať aj s výdavkami za súdne spory z minulosti, s nákladmi na protiepidemiologické opatrenia, no napriek tomu všetkému hodnotím uplynulé tri roky ako obdobie najintenzívnejšej starostlivosti o majetok mestskej časti, obdobie v ktorom boli nakumulované najvýznamnejšie zdroje a rezervy, ktoré spolu so získanými dotáciami a nenávratnými finančnými príspevkami tvoria zdroj na financovanie významných investičných zámerov v roku 2022,“ zhodnotil starosta Lukáš Baňacký.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že vo výdavkovej oblasti je jednoznačne dominantnou oblasťou vzdelávanie, ktoré sa podieľa na celkových výdavkoch rozpočtu v objeme 33,27% a v pomere k bežným príjmom 57,81%. Kapitálové výdavky sú na rok 2022 rozpočtované v sume 3 575 614,- EUR, pričom najväčšou očakávanou investičnou aktivitou roku 2022 je plánovaný projekt: Rozšírenie kapacít ZŠ Malokarpatské námestie 1 v Bratislave – zmena dokončenej stavby s podporou externých zdrojov z podanej žiadosti o nenávratný finančný príspevok. Táto aktivita má presah aj na rozpočtové obdobie roku 2023.

(mkm)

Rozpis významných kapitálových výdavkov schválených v rozpočte na rok 2022

Komunálne vozidlá pre úpravy verejných priestranstiev, letnej a zimnej údržby	74,000 €
ÚPN - Z Svätá Rozália	15,000 €
Projektová príprava investičných aktivít	25,000 €
Projekt rozšírenia kapacít Základnej školy Malokarpatské námestie 1 s podporou NFP	2,700,000 €
Projekt Dom služieb – realizácia nových elektrických prípojok	10,000 €
Projekt Kino Lamač – dokončenie rekonštrukcie objektu	87,799 €
Projekt Zbrojnica a pošta – vybudovanie nového komunitného centra	142,000 €
Projekt Malokarpatské nám. – dokončenie stavebných prác a realizácia sadovníckych úprav	229,555 €
Projekt multifunčné ihrisko Borinská – realizácia nových elektrických rozvodov a osvetlenia ihriska	10,000 €
Projekt bežecká dráha – odvodnenie a vsak povrchových vôd na bežeckej dráhe	17,000 €
Projekt Skatepark/basketbalové ihrisko - rekonštrukcia ihriska úpravou existujúceho basketbalového ihriska v kombinácii s novými skate a workout prvkami	10,000 €
Detské ihrisko v areáli materskej školy	3,000 €
Projekt inkluzívneho detského ihriska Bakošova realizované s podporou MPSVaR	20,666 €
Vybudovanie nového agility parku vo vnútrobloku Bakošova/Bariny	10,000 €
Budovanie nových, resp. opravy ucelených častí chodníkov a komunikácií	61,194 €
Osadenie dopravného značenia, retardérov na komunikáciách III. a IV. triedy	26,000 €
Výstavba nových zberných miest/kontajnerových stojísk dostupných pre obyvateľov MČ	45,000 €
Vodozádržné opatrenia na území mestskej časti	3,000 €
Školská jedáleň – dovybavenie technickým zariadením	10,000 €

Stromy rástli nad poškodeným potrubím

V januári sa riešila porucha na teplovodnom potrubí na Studenohorskej ulici 18-20. Pracovníci spoločnosti BES priestor opáskovali a boli nútení požiadať o výrub dvoch stromov, nakoľko tieto rástli priamo v priestore poškodeného potrubia - nevhodná výsadba v minulosti - a bránili v prístupe pracovníkom. Tí na odstránení poruchy pracovali aj niekoľko nasledujúcich dní a vymenili poškodené potrubie v celej dĺžke domu za nové.

Tepelné hospodárstvo –

Platby za vykurovanie a teplú vodu tvoria v bytových domoch niekedy až polovicu z mesačných zálohových platieb. Snaha otvoriť dlhodobu diskutovanú, no doposiaľ nevyriešenú, problematiku tepelného hospodárstva prišla až v tomto volebnom období. V roku 2020 padol dôležitý rozsudok súdu, vďaka ktorému mohla naša mestská časť začať vyjednávať lepšie podmienky. Súd uznal nárok mestskej časti a priznal vyššie nájomné, ktoré bolo uhradené aj späťne zo strany nájomcu. Podľa najnovších informácií stúpu domácnostiam v roku 2022 mesačné náklady na teplo. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) vydal rozhodnutie týkajúce sa Lamača, podľa ktorého bude výsledná cena tepla v roku 2022, vzhľadom na vyššie náklady na nákup zemného plynu, značne vyššia. A to už je dôvod na pátranie po tom, ako z tejto šlamaštky von.

Starosta Lukáš Baňacký: „Doplácame na chyby z roku 2005.“

Najvýznamnejším majetkom našej mestskej časti v roku 2005 bola sústava na výrobu a centrálné zásobovanie teplom a teplou úžitkovou vodou. „Práve vtedy došlo k prijatiu uznesenia vtedajším zastupiteľstvom a následným krokom, ktoré sú dôvodom, prečo dnes nevieme vplývať na to, aké ceny tepla sú účtované odberateľom napojeným na centrálnu zásobovňu, medzi ktorých patrí aj mestská časť a naše školy,“ vysvetľuje starosta Lukáš Baňacký na úvod nášho rozhovoru.

Prečo je tepelné hospodárstvo a vysoké ceny za teplo v Lamači takým problémom?

Obyvatelia sa na ceny tepla pravidelne pýtajú mňa a niektorých poslancov. Dobre viem, že vysoká cena tepla – obzvlášť teraz, po masívnom zdražovaní energií –sa pre Lamačanov stáva čoraz väčším problémom, ktorý túžia vyriešiť. Zdôrazňujem však, že je potrebné si uvedomiť, že – nakoľko volení zástupcovia našej mestskej časti dali v minulosti celú infraštruktúru do nájmu – samospráva stratila reálny vplyv na prevádzkovanie centrálného zásobovania teplom. Je to ako keby sme prevádzkovateľovi obchodu, ktorému sme dali do prenájmu priestor predajne, chceli určovať, aké ceny si má účtovať. V súčasnej pozícii nemôžeme do podnikania súkromnej firmy zasahovať. Neteší nás to, ale tu koná jedine ÚRSO a mestská časť sa o to, bohužiaľ, postarala svojimi nerozvážnymi krokmi v roku 2005.

Čo hrozí našej mestskej časti pri konzervovaní súčasného stavu?

V Lamači nebola jasná stratégia zvyšovania účinnosti výroby a distribúcie tepla, čo rovnako považujem za obrovskú chybu. Práve tento fakt má totiž za následok situáciu, v ktorej nám reálne hrozí, pokiaľ sa nám dnes nepodarí dodatočne dobehnúť toto zaostávanie, že tu po niekoľkých rokoch budeme mať znehodnotený majetok a budeme môcť len smutne konštatovať, že Lamač nedokázal zmysluplne rozvíjať a zhodnocovať svoje imanie. Stále považujem centralizované dodávanie tepla za dobrý model ako spĺňať rastúce požiadavky na zvyšovanie účinnosti a zapájanie obnoviteľných zdrojov do procesu výroby tepla a teplej úžitkovej vody (TÚV). Nakoniec, riešenia a trendy nielen zo škandinávskych krajín, ale aj z Holandska či Nemecka, tento môj názor len potvrdzujú. Je ale potrebné naštartovať modernizačné trendy, ku ktorým nás zaväzuje európska legislatíva a od tohto roku aj národná legislatíva. Pripomienkovanie novely zákona o tepelnej energetike sa skončilo a podľa všetkého v lete vstúpi do účinnosti novela, ktorá bude striktné stanovovať požiadavky a lehoty na dosahovanie účinnosti pri výrobe tepla a teplej úžitkovej vody.

Prevádzkovateľ – spoločnosť BES s.r.o sa chystá na modernizáciu rozvodov. Bude to pre nás výhodné?

Je nevyhnutné si uvedomiť, že aj plánovaná modernizácia vplyva na výšku ceny tepla. Ak mám pocit, že súčasný prevádzkovateľ neobstaráva vstupy efektívne, mám mu vari dať bielo súhlas na realizáciu investície za akúkoľvek cenu? Od prevádzkovateľa centrálného zásobovania teplom preto očakávam, popri jasnej stratégii modernizácie a zvyšovania účinnosti, aj presný položkový rozpočet celej investičnej akcie. Takýto dokument mi však doposiaľ nebol doručený...

Lamačania sa obávajú aj potenciálneho ohrozenia dodávok tepla. Je dôvod na takéto obavy?

Kým nedôjde k celkovým výmenám rozvodov, tak má, samozrejme, prevádzkovateľ sústavy povinnosť odstraňovať vzniknuté poruchy na vedení. Dodávka tepla a TÚV obyvateľom by preto nemala byť ohrozená.

Stanovisko miestneho kontrolóra Andreja Bachara

Ľudia v Lamači sa v tejto dobe boja neúmerneho navyšovania cien tepla. Pýtajú sa miestneho úradu, poslancov, aj mňa, prečo sú avizované ceny v Lamači za teplo tak vysoké. Viete, pre mňa ako kontrolóra je dôležitá transparentnosť v každom konaní. Rozumiem, že spoločnosť BES, s. r. o. si vykonáva svoju činnosť samostatne ako obchodný subjekt, a teda väčšina jej činností spadá do obchodného tajomstva alebo ich je povinná zdôvodňovať Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. A to platí aj pri stanovovaní ceny tepla pre obyvateľov. Obyvatelia Lamača na základe na mňa smerovaných dotazov by ocenili zverejnenie aspoň základných údajov, napríklad o dodávateľoch plynu, o spôsobe ich výberu s cieľom obstaráť ho čo najvýhodnejšie a podobne. Uistilo by ich to v pocite, že je o nich dobre postarané a za korektnú cenu. Samotná zmluva s dodávateľom tepla z pohľadu jej koncipovania je skôr ponímaná ako nájomná zmluva a oprávňuje Lamač teda len ku obmedzeným možnostiam nahliadania do interných procesov. Z roka na rok je vyvíjaný vyšší tlak verejnosti na otvorenosť a transparentnosť samospráv, na čo svojimi krokmi pozitívne reaguje aj naša mestská časť a očakávania obyvateľov sú rovnaké aj na mestské podniky alebo hlavných dodávateľov samospráv, a to bez ohľadu či je to z právneho pohľadu pre partnera povinné. Preto je vnímané časťou obyvateľov Lamača za najvhodnejšie obstarávanie vstupných nákladov na teplo a nákladov na rekonštrukcie a údržbu rozvodov tepla zo strany spoločnosti BES, s. r. o., ako jednu z významných položiek nákladov domácností, formou transparentného verejného obstarávania, čím by sa dosiahli čo najvýhodnejšie podmienky a rozplynuli sa akékoľvek pochybnosti.

Lamač doplaca na chyby z minulosti

Niekoľko otázok sme položili aj konateľovi spoločnosti BES Andrejovi Vereskému

Zvyšovanie cien energií je jedna z najviac rezonujúcich tém v celej spoločnosti. Ako sa zvýšené ceny vstupov premietli do ekonomiky tepelného hospodárstva v Lamači?

Ceny energií sa, samozrejme, premietli priamo úmerne aj do ceny tepla. Pokiaľ je priaznivý vývoj cien energií, prejaví sa to aj v cene tepla priaznivo a, bohužiaľ, aj naopak, ako je tomu dnes. Cena tepla sa navýšila priamo úmerne v závislosti od rastu ceny plynu. Naproti tomu, priaznivý vývoj ceny plynu, ktorý bol v roku 2020, ovplyvnil cenu tepla v roku 2021 a vďaka tomu môžu odberatelia očakávať v marci tohto roku pri vyúčtovaní tepla za rok 2021 preplatky. Naša spoločnosť odhaduje výšku preplatkov, ktoré bude vyplácať spoločenstvám vlastníkov bytov a iným odberateľom z nebytového sektoru vo výške celkom cca 180 000,- EUR. Presné číslo však budeme mať až v marci tohto roku 2022.

Zvýšené ceny za teplo sú znepokojujúcou správou pre obyvateľov. Je možné dosiahnuť úspory, ktoré by aspoň čiastočne kompenzovali vysokú cenu za kilowatt hodinu dodaného tepla?

Určite áno. Na úspory sa zameriavame na našej strane ako dodávateľa tepla a úspory sú stále možné aj na strane odberateľa. Plánované nové rozvody, ktoré sú už v stave riešenia na stavebnom úrade, prinesú úsporu v kvalite prenosu tepla v rozvodnom systéme, už na ceste k zákazníkovi. Plynová kríza nám nedala uspokojiť sa len s touto plánovanou rekonštrukciou, a preto sme v štvrtom kvartáli 2021 začali tvrdo pracovať na riešení čiastočnej nezávislosti od zemného plynu, náhradou za obnoviteľný zdroj tepla. V prípade rozdelenia výroby tepla z plynu a obnoviteľného zdroja energií dosiahneme diverzifikáciu palivovej základne a zároveň zníženie ceny vstupného paliva. Zároveň tým sledujeme ekologickú stránku veci, kedy sa využívajú zdroje, ktoré sa prirodzene obnovujú v priebehu ich využívania, čo je zároveň podmienka európskej únie, ktorú budeme musieť do roku 2025 bez ohľadu na čokoľvek naplniť.

Bolo podľa vás možné spraviť viac pre obstaranie nižšej ceny zemného plynu?

Bohužiaľ nie, pretože nikto neočakával plynovú krízu a s tým súvisiaci dramatický nárast cien zemného plynu na burze. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví každoročne stanovuje možnú výšku ceny nakupovaného plynu pre teplárenské spoločnosti, ktorých výšku stanovuje na základe aktuálneho vývoja cien plynu na burze. My sme v roku 2021 po stanovení ceny plynu ÚRSO m pre rok 2022 okamžite reagovali a obstarávanie plynu uzatvorili. Na akékoľvek špekulatívne vyčkávanie v roku 2021 by sme veľmi doplatili, keďže trend bol len rastúci.

Vaša spoločnosť pripravuje výmenu rozvodov tepla, aký je harmonogram prác?

Rekonštrukcia rozvodov výmenou za nové musí prebiehať výhradne mimo vykurovacej sezóny, to znamená v letných mesiacoch jún, júl, august. Jedna letná sezóna je pomerne krátka doba na taký veľký rozsah prác, ale nie je to nerealizovateľné. Zatiaľ sme rozdelili rekonštrukciu na 3 samostatné celky, ktoré môžu byť realizované súbežne, alebo v samostatných etapách. V súčasnosti sme vo fáze vybavovania stavebného povolenia. V závislosti od termínu získania stavebného povolenia budeme môcť určiť bližší harmonogram prác výstavby a aj to, či dané dielo budeme realizovať celé v jednom roku, alebo ho rozdelíme na dve či tri mimo vykurovacie sezóny. V prípade úspešného získania právoplatného stavebného povolenia do konca februára, je naším zámerom zahájiť realizáciu výmeny rozvodného systému už tento rok.

Ako sa táto investícia následne premietne do cien tepla?

Investíciou do nového rozvodného systému vnikne na jednej strane náklad, no na strane druhej úspora na každoročných havarijných opravách rozvodného systému, ako aj úspora na stratách, ktoré dnes vznikajú v starých rúrach rozvodného systému. V prípade skoršej realizácie projektu efektívnej alternatívy výroby tepla z obnoviteľných zdrojov, vieme čiastočne stlmiť následky plynovej krízy pri zníženej cene vstupného paliva, a tak dosiahnuť celkovú cenu tepla na nižšiu úroveň ako je dnes.

Prípravila: Marína Gorghetto
Foto: archív mestskej časti

 Advokátska kancelária
JUDr. Ing. Ivana Bojnu

Odborné zameranie kancelárie – právo: občianske (zmluvy, reality, ochrana osobnosti, autorské, pozemkové, susedské), obchodné (zmluvy, zakladanie/zmeny obchodných spoločností), pracovné, rodinné (rozvody, vyporiadanie manželov, maloletí) a iné. Agenda sporová (zastupovanie v konaniach) aj nesporová (právne listiny, analýzy, odpovede, internetová porádňa).

Pre rezidentov (aj firmy) z obvodu Bratislava IV ponúkame zľavy z cenníkových cien.

Kontakty pre dohodnutie termínu:
0911 797 721, termin@akib.sk
(možné sú aj virtuálne stretnutia).

Nájdete nás v **Dúbravke** v objekte „Čerešne“ pri Kauflande (Polianky 7B, Bratislava).

www.akib.sk

Roztopený sneh nad starým potrubím ukazuje viditeľný únik tepla.

Skvelá správa – získali sme dotáciu na nadstavbu a prístavbu základnej školy!

...pokračovanie z titulky

Po dvoch rokoch náročnej práce projektového tímu pod vedením starostu Lukáša Baňackého a značnou podporou poslancov mestskej časti pre naplnenie najväčšej priority tohto volebného obdobia, vznikol projekt nadstavby a prístavby základnej školy, ktorého vyústením bolo reflektovanie mestskej časti na vyhlásenú výzvu z regionálneho programu IROPa podanie žiadosti o finančnú podporu z EU.

„Keď som sa túto správu dozvedel, bol to neuveriteľne dobrý pocit, lebo koncom roka 2021 to vyzeralo všelijako. Priznám sa, že sviatočné dni som mal veľmi ovplyvnené myšlienkami práve na to, ako to celé dopadne a dúfal som, že to podarí. V týchto dňoch už s kolegami pracujeme na tom, aby sme s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky podpísali zmluvu o nenávratnom finančnom príspevku,“ neskrýva radosť aj určitú úľavu starosta Lukáš Baňacký.

Ide o projekt v celkovej hodnote takmer 4 milióny EUR, čo z neho robí suverénne najväčšiu investíciu v histórii mestskej časti. Finančný rozdiel bude hradený z vlastných rezervných zdrojov, ktoré boli vytvorené v aktuálnom funkčnom období v rámci racionalizačných a efektívnych opatrení vedenia mestskej časti.

Akýmsi symbolickým záverom nášho úsilia bol spoločný tlačový brífing úspešných žiadateľov o príspevok v rámci Bratislavského kraja s podpredsiedníčkou Vlády SR a ministerkou pre investície a regionálny rozvoj Veronikou Remišovou a predsedom Bratislavského samosprávneho kraja Jurajom Drobom. V Bratislavskom samosprávnom kraji aktuálne chýba približne 9 000 miest pre žiakov v základných školách, najviac v Bratislave a v Senci. Pôvodná alokácia výzvy vo výške 31 miliónov eur bola navýšená na 40 miliónov eur vďaka financiam z protikrizového balíka REACT-EU. „Vďaka výzve, ktorú sme vyhlásili z regionálneho programu IROP, bude môcť svoje kapacity rozšíriť až 15 základných škôl a vytvorí sa tak 3 069 nových miest pre žiakov,“ povedala Veronika Remišová s tým, že ide vôbec o prvú takúto výzvu vyhlásenú špeciálne pre Bratislavský kraj.

Realizácia za plného chodu školy je výzvou

„Teraz vstupujeme do tej najnáročnejšej fázy projektu, ktorou je samotná realizácia za plného chodu školy, čo určite nie je jednoduchá úloha. No keď sa obzriem späť, vidím za nami veľký kus práce, dôležité míľniky, ako aj stresujúce momenty, kedy bolo potrebné uskutočniť v určenom čase ako dokázať zmeniť územný plán zóny, zabezpečiť projektovú dokumentáciu či získať právoplatné stavebné povolenie. Na začiatku si nik neuvedomoval, že z titulu koronavírusu budú niektoré procesy a postupy oveľa zložitejšie z dôvodu protipandemických opatrení. No my sme veľa

práce odvedli už pred vypuknutím krízy, ako aj vytrvalou prácou počas núdzového stavu a aj vďaka tomu sme zostali v prvej lige žiadateľov. Dôležité je, že sme sa do tejto výzvy zapojili a do projektu išli, aj keď pod hrozbou časového tlaku, nakoľko celé dielo má byť ukončené do konca roka 2023. No táto šanca by sa už nemusela opakovať, nakoľko nie je isté či obdobné výzvy pre Bratislavský samosprávny kraj budú v budúcnosti ešte vyhlásené. Je pred nami veľká výzva, nech sú nám motiváciou dôležité kroky, ktoré sme už úspešne absolvovali,“ hodnotí starosta.

Nadstavbou a úpravami získame nové kmeňové triedy a multifunkčné učebne informatiky, multifunkčné učebne cudzích jazykov a špecializované učebne na fyzikálno-chemickú a biologicko-chemickú výučbu. Súčasťou projektu budú aj dve komunikačné jadrá s výťahom zabezpečujúce bezbariérový vstup do objektu. Projekt spĺňa maximálne požiadavky na energeticky úspornú budovu – kúrenie bude zabezpečené formou tepelného čerpadla, triedy vetrané pomocou rekuperácie a strecha nad jedálňou bude zelená. Modernizáciou kuchyne sa zvýši kapacita uvarených jedál z 800 na 1200 denne. Rozšírením priestorov jedálne sa zas vytvorí priestor na organizáciu kultúrnych a spoločenských podujatí so samostatným vstupom, nezávisle od prevádzky školy. Danými zmenami získa naša mestská časť základnú školu s kvalitným technickým vybavením, s vysokou kvalitou výučby prebiehajúcou v čistom a zdravom prostredí. Výberové konanie na zhotoviteľa stavby bolo ukončené v novembri, spoločná obhliadka priestorov základnej školy sa uskutočnila hneď deň po oznámení dobrej správy. Zmluvu o dielo sme podpísali v posledný januárový deň. Na nadstavbe by sa malo začať pracovať už vo februári. (mag)

Starosta Lukáš Baňacký pri podpise zmluvy o dielo so zástupcom úspešného uchádzača verejného obstarávania - Martinom Laurinčíkom zo spoločnosti ADIFEX, a.s.

Časová os projektu

- 6/2019 - Vypracovanie architektonickej štúdie - Obnova priestorov základnej školy Lamač
- 8/2019 - Miestne zastupiteľstvo MČ Bratislava – Lamač schválilo obstaranie zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu zóny Bratislava, Lamač – Malokarpatské námestie
- 3/2020 - Príprava projektovej dokumentácie (prvá zmienka v PD)
- 6/2020 - Schválenie Zmien a doplnkov č. 1 Územného plánu zóny Bratislava, Lamač – Malokarpatské námestie
- 6/2020 - Stavebné povolenie
- 7/2021 - Vyhlásenie výzvy na rozšírenie kapacít ZŠ
- 7.-9./2021 - Verejné obstarávanie
- 1/2022 - Schválenie žiadosti o NFP
- 1/2022 - Prípravné práce k realizácii stavby
- 2/2022 - Zahájenie výstavby
- 12/2023 - Ukončenie výstavby

Martina Výbohová

Husľová virtuózka, ktorá vyniká aj v jazde na koňoch

Sympatická Martina Výbohová sa blysla v televíznej šou Československo má talent, kde svojou hrou na husle ohúrila porotcu Jara Slávika natoľko, že ju poslal priamo do finále. Talentovaná huslistka stíha popri muzike športovať na profesionálnej úrovni – je totiž reprezentantkou Slovenska v drezúre.

Vyrastali ste v Lamači, ktoré je vaše najobľúbenejšie miesto v našej mestskej časti?

Moje najobľúbenejšie miesto v Lamači je určite kopec Klanec, kde som sa s kamarátmi chodila po škole bicyklovať a z toho mám najkrajšie spomienky z detstva.

K hre na husle ste sa dostali ako šesťročná. Kto vás k nej priviedol?

Husle som dostala pod vianočný stromček napriek tomu, že som si želala od Ježiška niečo úplne iné. Čiže určité sklamanie tam bolo. Až kým som si hru na husle neobľúbila a nezistila, že sú lepšie ako akákoľvek detská hračka.

Naučiť sa hrať na hudobný nástroj si vyžaduje množstvo času a trpezlivosti. Mali ste niekedy jednoducho chuť sa na to vykašľať?

Veľmi dobrá otázka, skôr nie. Od malička som brala husle ako moju súčasť. Skôr si spomínam na veci, ktoré som vyslovene nechcela hrať.

Čo by ste poradili tým, ktorí by radi kráčali vo vašich stopách? Aký by mal byť kvalitný a úspešný huslista?

Tým, ktorí hrajú na husle alebo nejaký iný hudobný nástroj, by som poradila len to, aby hrali tak, ako sa páči im, nie ich okoliu. Z hudby treba mať v prvom rade radosť a robiť to s láskou, to ostatné príde samo. Kvalitný huslista je určite niekto, kto dokonale ovláda svoj nástroj a vyzná sa v klasickej hudbe, lebo klasická hudba je základom všetkých hudobných nástrojov. Nuž a recept na úspešného huslistu asi ešte nikto nevynašiel, no ja sa držím jedného pravidla, ktoré sa aspoň sčasti osvedčilo - cvičiť, cvičiť a cvičiť a hlavne nebáť sa zariskovať a urobiť chybu.

Prečo ste sa rozhodli prihlásiť do televíznej šou Československo má talent?

Moje najsilnejšie posolstvo bolo prihovoriť sa mladým ľuďom, ukázať krásu starého hudobného nástroja a hlavne, že krásna hudba a emócie sa dajú vyvolať aj bez slov. Ďalším dôvodom bolo vyzdvihnúť dôležitosť hudobníkov. Všetci mladí dnes chcú byť speváci a rapperi, no zabúda sa na to, že bez hudobníkov by nebolo do čoho spievať ani tancovať.

Porotca Jaro Slávik vám na kastingu udelil zlatý bzučiak, ktorým vás poslal rovno do finále. Aký to bol pocit?

Toto bol jeden z momentov v mojom živote, na ktoré nikdy nezabudnem. Snom každého súťažiaceho je dostať takúto poctu práve od neho. Bola som veľmi šťastná, no uvedomovala som si, že ma čakajú týždne plné driny a pociťovala som aj určitú dávku zodpovednosti, aby som Jara nesklamala.

Na svojom konte máte aj spoločné vystúpenie s Kandráčovcami na hrade. Akým smerom by ste sa chceli v budúcnosti uberať?

Zistila som, že niektoré veci vyslovene hrať nechcem a medzi ne patria aj ľudovky. Čiže nasledovať cestu Ondreja Kandráča nie je určite môj plán do budúcnosti. Túto parketu prenechám Ondrejovi a ďakujem mu za šancu dostať sa na také obrovské pódia. Chcem skôr na Slovensku vytvoriť nový žáner, ktorý bude spájať starý svet s novým svetom a hľadať súvislosti medzi klasickou a modernou hudbou, nielen pre huslistov, ale pre všetkých hudobníkov.

Okrem hry na husle sa na profesionálnej úrovni venujete aj jazde na koňoch. Začali ste s tým kvôli problémom s chrbticou. Pomohol vám tento šport?

Určite áno, teraz ma už nebolí len chrbát, ale celé telo. (smiech) Tak, ako mi kone pomohli so zdravotnými problémami, naučili ma sebaovládaniu a presadzovaniu sa nielen v osobnom živote, ale vidím v tom pozitívum aj do budúceho zamestnania.

Súťažíte v drezúre, čo si pod tým môžeme predstaviť?

Drezúra je jedna z troch hlavných disciplín jazdeckého športu, kde jazdecká dvojica v drezúrnom obdĺžniku predvádza cviky, za ktoré je hodnotená známkami od rozhodcov. Kto získa najväčší počet bodov, vyhráva. Táto disciplína zahŕňa aj takzvaný Kür, čo je vlastná zostava na hudbu a pre mňa toto spojenie hudby a športu je nesekundným zážitkom.

Rozhovor:
Marína Gorghetto

Foto: TV JOJ, Archív
Martiny Výbohovej

Meky Žbirka nacvičoval v Lamači

Spevák a skladateľ Miro Žbirka nás opustil 10. novembra 2021. Výraznú osobnosť slovenskej populárnej hudby si pripomínáme aj my. Vedeli ste o tom, že sa Miro Žbirka zoznámil s Marikou Gombitovou práve u nás v Lamači?

Bolo to v roku 1976 v bývalom kultúrnom dome. „Hrával som vtedy u Offiho (Orchester Gustáva Offermanna, pozn. red.), no keďže to bola kapela, kde sa hral prevzatý repertoár, mal som väčšie nutkanie hrať pôvodné slovenské piesne. A Janko Lehotský bol vstupnou bránou, on tie piesne vyťahoval z rukáva. V kultúrnom dome bol taký balkón aj pódium a tam som po prvýkrát videl Mariku Gombitovú spievať pieseň Skúšam nájsť. V tej chvíli to na mňa urobilo dojem: 'Pozor, toto je niečo iné.' Dodnes si to pamätám, toto bol môj prvý kontakt s Modusom číslo 2," zaspomínal si Meky v relácii Zlaté časy, ktorú odvysielala RTVS.

Hrávali tu Taktici aj Fermáta

Na sedemdesiate roky si pamätá aj Lamačan Dušan Szalay, ktorý vtedy v kulturáku nacvičoval so svojou kapelou Mentol. „Modus s Lehotským, Žbirkom a Gombitovou sme tam videli niekoľkokrát. Neboli sme však príliš v kontakte. Bolo tam veľké pódium, z ktorého viedli schodíky do akéhosi kumbálku. Keď dnes idete po Rajtáčkovej ulici, stále vidíte vystúpenú časť tej stavby s okienkom. Naša kapela

cvičila práve tam a Modus mal priestor na veľkom širokom balkóne. Pamätám sa, že sa raz pochytili a basgitarista sa k nim otočil chrbtom, pozerajúc do plafóna počas skúšania, tak boli pohádaní," zabáva sa pri spomienke. Bývalý kultúrny dom zažil pred pár desiatkami rokmi časy slávy, usporiadávali sa v ňom majálesy, kapely hrávali na streche.

„Na zábave hrali aj Taktici, Hečkovci tam dokonca mali prehrávky pred komisiou pred odchodom do zahraničia. Cvičila tam aj skupina

Fermáta s Františkom Griglákom, potom vydali svoju prvú platňu – tú najlepšiu. Vtedy hrávali ešte s Lacom Lučeničom, ktorý nosil po pás dlhé čierne vlasy, na to si spomínam. My sme neskôr odišli skúšať do Bratislavských elektrotechnických závodov, dostali sme sa až k pesničkárke Soni Horňáčkovej, s ktorou sme nahrávali platne. Vystupovali sme pod názvom Strom a Soňa Horňáková, spolu sme hrali v pražskom Paláci kultúry, vystupovali sme po Vašovi Patejdlovi," usmieva sa pri spomienkach Dušan Szalay.

Marína Gorghetto
FOTO: RTVS

Simon Sebag Montefiore Romanovovci

KNIHA MESIACA

Romanovovci boli najúspešnejším panovníckym rodom moderných čias. Vládli na šiestine územia sveta. Ako dokázala jedna rodina zmeniť vojnu zničené kniežatstvo na najväčšiu svetovú ríšu? A ako mohla o ňu prísť? Kniha ponúka podrobný príbeh dvadsiatich cárov a cárovi, niektorých obdarených geniálnou myslou, iných postihnutých šialenstvom. Všetci však zachovávali posvätné samoderžavie a vyznačovali sa túžbou vládnuť. Montefioreho brilantne podaná pútavá kronika odhaľuje tajomný svet ich neobmedzenej moci a bezohľadného budovania ríše, zatienený palácovými sprisahaniami, rodinným súperením, nemravnosťou a búrlivou extravagantnosťou. Tento svet osídlili postavy dobrodruhov, kurtizán, revolucionárov a básnikov od Ivana Hrozného po Tolstého, od kráľovnej Viktórie po Lenina.

Kniha je napísaná s oslnivým literárnym citom a čerpajú z najnovšieho archívneho výskumu. Romanovovci obsahujú všetko od vojny a diplomacie po zriaďovanie inštitúcií a snovanie dvorných intríg, no príbeh oživujú predovšetkým portréty dvadsiatich ruských panovníkov a opis života na cárskom dvore.

Knihy si môžete objednávať prostredníctvom online katalógu, ktorý nájdete na adrese <https://www.kniznica.lamac.sk/>

(mag)

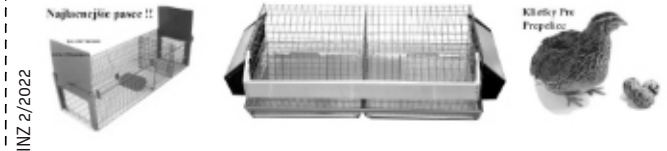
Inzercia

- Doučujem angličtinu, slovenčinu. Deti aj dospelých, aj cez vikendy. Kontakt: 0905/222 966
- Maľovanie, stierkovanie, benátsky štuk. Radoslav Osuský, kontakt: 0911/128 116
- Opravujem, upravujem odevy. Kontakt: 0902/717 517
- Servis a opravy PC a WiFi sieti v Lamači. www.aatuh.sk Kontakt: 0915/ 720730
- Prenajmem parkovacie státie v bytovom dome v garáži v Lamači na Studenohorskej ulici 2/A. Cena dohodou. Kontakt: 0905/211 380
- V Lamači prosím pilčíka orezať ovocné stromy popoludní. Kontakt: 0944/333 492

**Klietky pre chov prepelíc
a pasce na líšky a kuny,
liahne na vajíčka**

viac na www.123nakup.eu

Tel.0907 181 800

INZ 2/2022

	STRÝKO (NEM.)	STARÁ DLŽ. MIERA	HOROLEZEC- TVO	SMEROVÉ ŽRDE NA VOZE	ČASŤ TEXTU	POMÔCKY: POVÝDZ, RAI, ADOVAĽO, ETO, ZRABALO, VIC, PRADENO, OAT	OPICA (ZRIED.)	ZVINUTÝ ZVÁZOK PRIADZE	MENO KRISTÝNY	OVOS (ANGL.)		POZNALI	ŽART (ZAST.)	REGISTROVAL	KŔMI
ZAČNI ROZHOVOR						CUDZIA PREDPONA (VIDENIE)					ZLOŽ DOLU				
3.ČASŤ TAJNÍČKY						4.ČASŤ TAJNÍČKY					ROBILO (ZAST.)				
SKRINKA, ŠKATULA						ANGLICKÁ SPOJKA (A)									
AHA, HLA				ANÓDA (ČES.)		VÝHREVNÉ ČIERNE UHLIE					FALOŠNÝ (MAĎ.)		501 RIM, ČÍSLICAMI		
ZEM (ANGL.)				NEDOSPELÍ LUDIA		OKRESNÁ VOJENSKÁ SPRÁVA (SKR.)					STAROSLOVAN- SKÉ KNEŽA		BANSKÝ CHODNÍK		
					ZÁKLADNÁ ČÍSLOVKA				VTĚKLO						RUSKÉ ZÁMENO
					VÝDZ (POET.)				MAJETOK (KNÍŽ.)						
	KRIK (EXPR.)	INTERNET ENCYCLOPEDIA OF PHILOSOPHY				SNÍVALA						STARORÍMSKY POZDRAV			
2.ČASŤ TAJNÍČKY		OBYVATELKA INDIE				ŽELEZNIČNÁ SPRÁVA IRÁNU						OKRESNÝ VÝBOR (BYV, SKR.)			
						OMALOVAT (ČES.)									
						PRIVLASTNO- VACIE ZÁMENO									
RADÓN (ZN.)			MUŽSKÉ MENO (8.7.)					PRIDÁVAĽO (ANGL. SLANG.)							
			OVERALL LOUDNESS RATING					DAYTON PUBLIC RADIO							
EDUARD (DOM.)				1.ČASŤ TAJNÍČKY											
				RAKÚSKO (KÓD STÁTU)											
SKLADSKO						KOSTNÁ DREŇ (HOVOR.)									
POHLADNICE						OHRANIČENÁ PLOCHA (ANAT.)									

Voľný čas

Seneca

„Ak neviete, do ktorého prístavu sa
plavíte, **TAJNÍČKA.**“

Dobrovoľná zbierka

Transparentný účet sv. Rozália

Transparentný účet sv. Rozália potrvá až do 31. decembra 2022. Jej predĺženie o jeden kalendárny rok sa schválilo na ostatnom rokovaní Miestneho zastupiteľstva. **Ku dňu 31.12.2021 bol účtovný zostatok výnosu zbierky vo výške 5986,50 EUR.** Všetky peniaze pôjdu výlučne na obnovu nehnuteľnej národnej kultúrnej pamiatky Kaplnky sv. Rozálie. Aj naďalej teda môžete prispievať na obnovu kaplnky, každá čiastka je potrebná a cenná. Vaše príspevky môžete posielat priamo na tento účet: **IBAN SK62 0200 0000 0043 1419 5857**

Prečo sa diviaky zdržiavajú pri panelákoch?

Lamačania bývajúci v okolí ulice Na barine či pri Ceste na Klanec dlhodobo riešia množiaci sa výskyt diviakov v bezprostrednom okolí pri obydliach.

Málokto si uvedomuje, že okolité pozemky sú pozemkami súkromných vlastníkov. Mnohí tam venčia psíky, vstupujú na súkromné pozemky bez súhlasu majiteľov, vyduria zver z kríkov a tá v panike vybieha. Ide o oblasť Františkovo majera a Klanca. Hraničným riešením tohto problému je mimoriadny odstrel poľovným združením. Hoci to niektorí nebudú chcieť počuť, najlepším riešením je zníženie stavov. Mimoriadny odstrel je však vecou vlastníka pozemku. Môže oň požiadať okresný úrad, ak mu tam zver robí škodu a najbližšie poľovné združenie je potom spravidla poverené vykonať ho,“ hovorí Pavol Ochotnický, ktorý v tejto oblasti dlhodobo spolupracuje s Mestskými lesmi v Bratislave. Zo strany tejto organizácie je aj momentálne poverený koordináciou činnosti skúsených poľovníkov v presne určených častiach Lamača. Vedie ich, aby pôsobili čo najdiskrétnejším, najmä bezpečným spôsobom a boli známi lokálnych vlastníckych pomerov a práva.

Vyhýbajte sa húštinám

Naša mestská časť je podľa jeho slov špecifickým územím. Na území tohto sídliska ani v priestoroch Rázsoch či Zečáku sa zver ako sú diviaky, danielia či srnčia zver v minulosti nenachádzala, lebo ľudia pôdu pravidelne obhospodarovali. Bývali tam totiž vinohrady i záhrady. Neskôr sa pozemky kvôli výstavbe Rázsoch vyvlastnili a pre zdĺhavé reštitučné konania mnoho ďalších nemá pána, alebo majitelia čakajú na povolenie výstavby. Sú jednoducho opustené. Plné obrovských húštin, ktoré sú zdrojom pokoja pre zvieratá. Niekedy aj priestorom pre lákavé potravinové odpadky od ľudí.

Kedysi zver zostupovala k obydliam maximálne na plodiny a v noci, inak sa zdržiavala v lese. Problém v súčasnosti vzniká najmä preto, lebo ľudia vo veľkom navštevujú lesy. Ich činnosť je taká aktívna, že aktivita, našťastie, stále užšej skupiny nedisciplinovaných návštevníkov, vytlačá divú zver z ich pokojného prostredia. To platí najmä o nedisciplinovaných cyklistoch, ktorí po tme osvecujú les mimo cyklotrás silnými žiaričmi. Ale aj o nezodpovedných majiteľov psov púšťajúcich svojich miláčikov navoľno, najmä v blízkosti húštin. Zvieratá preto hľadajú útočisko, napríklad v zanedbaných záhradách. Bežne sa tam zdržiavajú práve diviачie s mláďatami. Mnohokrát možno ani nevíete, že v húštinách kde sú černice, leží zver a ani sa nepohne. Ak sa samozrejme pohybujete po lese ticho, tak ako to určujú príslušné právne normy. Alebo ak nevstupujete na cudzie a zarastené záhrady.

Žiadne agresívne gestá

Čo však robiť, keď na nejakú zver natrafíte zoči-voči? „Žiadnym spôsobom nevyvolávajte stres zvieratú – agresívnymi gestami, hádzaním predmetov či vypúšťaním psa a postupne vycúvajte z priestoru. Vážne strety sú však výnimkami. Nastávajú vtedy, keď si diviачie chránia malé alebo sa zver dostane do stresu. Zver preto nesmiete prekvapiť, vtedy je to nebezpečné. Vyhýbajte sa húštinám, černicovým kríkom. Apelujem taktiež na psičkárov, aby nepúšťali svoje psy do húštin. Diviaky a ďalšie zver tam leží a vy môžete prejsť okolo bez problémov. Problém prichádza, keď ich váš pes vydurí. Na prechádzke však nemusíte mať strach, zver človeka bežne obehne, vyhýba sa mu. Ak nie je poranená. To sú ozaj výnimky, lebo takáto zver sa skrýva v húštine. Kvôli pandémie ľudia vo veľkom začali chodiť do lesov, premiestňujú sa po komunikáciách určených na hospodársku činnosť, zakladajú si ohníky tam, kde je to zakázané a robia množstvo inej neoprávnenej činnosti. Zver sa tak cíti bezpečne v lese len počas hlbokej noci,“ dodáva Pavol Ochotnický.

Marína Gorghetto

Foto: Pavol Ochotnický, Veronika Hagovská

Rodinka diviakov v lese pri Lamači